

עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת [ה ע"ב "אשכחן דאתי"... ז ע"א "לא תבערו"] (5)

הגמרא חוזרת לשאלה שהוצבה בדרך ג ע"ב: אף שהכלל הינו "עשה דוחה לא תעשה" (כמוכח מהסוגייה הקודמת), מניין ש"עשה" דוחה גם "לא תעשה" חמור כערוה שיש בה כרת? וממילא אם העשה לא דוחה – איסור ערוות אחות אשתו לא יידחה מפני מצוות יבום, ואין צורך ללמוד זאת מהמילה "עליה"? הגמרא מנסה ללמוד בנפרד וביחד ממצוות ברית המילה, קורבן פסח וקורבן התמיד – לימוד שנדחה.

מקור ללימוד	דחיית הלימוד
מצוות ברית המילה דוחה לא תעשה (שיש בו כרת, כאיסור חובל בהקזת דם, איסור טוחן של שחיקת סממנים וכו') בשבת (ככתוב "ויביום השמיני ימול בשר ערלתו" – "ביום" אפילו בשבת. שבת קלב ע"ב)	מצוות מילה חשובה שנכרתו עליה שלוש עשרה בריתות (כמניין הפעמים שהוזכרה "ברית" בפרשת המילה) לכן היא דוחה לא תעשה שיש בו כרת, אבל לא ניתן ללמוד לדחיית שאר האוונין.
מצוות שחיטת קורבן הפסח דוחה את השבת (ככתוב "ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו" – אפילו בשבת. פסחים עז ע"א)	הנמנע מקורבן פסח עונשו בכרת, לכן היא מצווה חמורה ואין ללמוד ממנה לשאר העשין.
מצוות שחיטת קורבן התמיד דוחה את השבת (ככתוב "להקריב לי במועדו" – אפילו בשבת. פסחים עז ע"א)	מצוות קורבן התמיד דירה, בכל יום מקריבים אותו בבוקר ובין הערביים, לכן לא ניתן ללמוד ממנה לשאר העשין.
מצוות ברית המילה וקורבן הפסח דוחים את השבת. (לומדים מהצד השווה שביניהם)	מצוות מילה וקורבן הפסח חמורות, אם לא מל או אכל יש בהן כרת, לכן לא ניתן ללמוד מהן לשאר העשין.
מצוות קורבן פסח וקורבן התמיד דוחים את השבת.	קורבנות הפסח והתמיד חמורות, שהן צורך גבוה בבית המקדש, לכן לא ניתן ללמוד מהן לשאר העשין.
מצוות ברית המילה וקורבן התמיד דוחים את השבת.	מצות ברית המילה ניתנה לאברהם אבינו, וקורבן התמיד הוקרב לפני עליית משה למרומים, ככתוב "וישלח את נערי בני ישראל ועלו עלות" – למ"ד אלו היו עולות התמיד (חגיגה ו ע"ב), לכן מצוות אלו חמורות שניתנו לפני מתן תורה, לכן לא ניתן ללמוד מהן לשאר העשין.
מצוות ברית המילה, קורבן פסח וקורבן התמיד דוחים את השבת.	מצוות קורבן הפסח התקיימה עוד במצרים, ושלושת המצוות ניתנו והתקיימו עוד לפני מתן תורה (כדלעיל)

כעת הלימוד: כיבוד אב ואב אינו דוחה שבת – משמע שבלא הלימוד מצוות הכיבוד תדחה איסורי שבת.

1. כוונת הברייתא שמבקש האב מבנו: שחוט לי או בשל לי, לעבור בשבת על איסורי דאו' שיש בהם כרת.

2. הברייתא טרחה להוכיח שמצוות כיבוד אב ואם לא דוחה את איסורי שבת, משמע שהיה ברור לה "עשה (כיבוד אב ואם) דוחה לא תעשה שיש בו כרת (איסור שבת)" ולכן לומדים מהפסוק "וְאֵת שְׁבֹתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ" שאיסור שבת חמור יותר.

בברייתא ציווה האב על בנו לחמר אחרי הבהמה, להנהיג אותה כשהיא סוחבת את המשא בשבת. והוא עובר בלאו "לא תעשה כל מלאכה... ובהמתך" שאין בו כרת, כיוון שהוא לא מחלל שבת בגופו (שבת קנד ע"א).

עפ"ז הברייתא חידשה שמצוות כיבוד אב ואם לא דוחה לאו "קל" (בניגוד לכלל ש"עשה דוחה"), אבל בוודאי שמצוות כיבוד אב ואם לא דוחה לאו "חמור" שיש בו כרת.

אם הברייתא אכן הייתה עוסקת בלאו שאין בו כרת – היינו לומדים מהברייתא את התירוץ לסוגייה הקודמת (שמבררת מניין "עשה דוחה לא תעשה"? ולא היה צריך ללמוד מכלאים וציצית), לכן מוכח שהברייתא עוסקת בלאו שיש בו כרת (ממילא ברור לברייתא ש"עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת" וממילא יש לדרוש את המילה "עליה").

לא ניתן לדחות את הלימוד מהברייתא ולטעון שלא לומדים ממנה כיוון ששבת היא "חמורה" (שמחלה כעובד ע"ז) ולא ניתן ללמוד ממנה לשאר העשין "הקלים", שהרי בברייתא נלמד משבת לשאר איסורים (טומאת כוהן והשבת אבידה), ולא חילקו בין מצוות השבת לשאר המצוות. (ממילא כל לאו נדחה בפני עשה, אא"כ יש לימוד מיוחד כשבת)

אף אם נניח שעשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת (כפי שביקשנו להוכיח מהברייתא מכיבוד אב ואם) – עדיין אין בכך ראייה, כיוון שניתן לפרוך: באיסור שבת הבן לא יכול לקיים את המצווה מבלי לשחוט או לבשל לאביו, והאיסור הוא "הכשר מצווה" לקיום רצונו של האב (בעקירת לא תעשה הוא מקיים עשה. רש"י) לכן צריך פסוק לחדש שאיסור. אבל את מצוות יבום ניתן לקיים בחליצה – ממילא ברור שלא ידחה מצוות הייבום את איסור ערוות אחות אשתו, וממילא אין צורך בלימוד "עליה"!

ברייתא
חגיגה ע"א

יכול יהא כבוד אב ואם דוחה שבת? תלמוד לומר "איש אמו ואביו תשמורו אני ה' אלהיכם" (ויקרא יט, ג), פולקם (ההורים והילדים) חייבין בכבודי (לכן מצוות שמירת השבת גוברת על מצוות כיבוד אב ואם).

ברייתא
נזיר מא ע"א

[אב ובנו מצאו אבידה] יכול אמר לו אביו: היטמא (לאבידה בבית קברות אף שאתה כהן), או שאמר לו: אל תחזיר (את האבידה), יכול ישמע לו? תלמוד לומר "איש אמו ואביו תשמורו" (ויקרא יט, ג) פולקם חייבין בכבודי (ואסור לבן להיטמא למתים או להימנע מהשבת אבידה, כשם שאסור לו לחלל שבת למרות ציווי אביו).

לאחר שהגמרא ניסתה ודחתה את ההוכחה ממצוות כיבוד אב ואם שאינה דוחה איסורי שבת, היא מנסה להוכיח כמעט בצורה דומה ממצוות בניית בית המקדש שאינה דוחה איסורי שבת. הוכחה שלבסוף אף נדחתה.

1. כוונת הברייתא שבניין בית המקדש במלאכות בניית וסתירת הבניין, לעבור בשבת על איסורי דאו' שיש בהם כרת.
2. הברייתא טרחה להוכיח שבניית בית המקדש לא דוחה את איסורי שבת, משמע שהיה ברור לה "עשה (בניית בית המקדש) דוחה לא תעשה שיש בו כרת (איסור שבת)" ולכן לומדים מהפסוק "וְאֵת שְׁבֻתוֹתֵי תְּשֻׁמוֹרוֹ" שאיסור שבת חמור יותר.

יכול יהא בְּנִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ (כנאמר "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ, וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכְכֶם") דוּחָה שְׁבֻתָּה? תִּלְמוּד לומר "אֵת שְׁבֻתוֹתֵי תְּשֻׁמוֹרוֹ וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ" (ויקרא יט,ל) כוּלְכֶם חִיבִין בְּכַבּוּדֵי (לכן מצוות שמירת השבת אוסרת בשבת קיום מלאכות של בניית בית המקדש).

ברייתא חגיגה ו ע"א

הברייתא מכוונת למלאכת מחמר, שהוא לאו שאין בו כרת. עפ"ז הברייתא חידשה שמצוות בניית בית המקדש לא דוחה לאו "קל" של מחמר (בניגוד לכלל ש"עשה דוחה"), אבל בוודאי שמצוות בניית המקדש לא דוחה לאו "חמור" שיש בו כרת, כמו מלאכות בניין וסתירה בשבת (משמע שעשה לא דוחה לאו שיש בו כרת, ממילא הערוה דוחה את מצוות הייבום ואין צורך ללמוד מ"עליה").

[אב ובנו מצאו אבידה] כּוֹל אָמַר לוֹ אָבִיו: הֵיטְמָא (לאבידה בבית קברות אף שאתה כהן), אוּ שְׁאֵמַר לוֹ: אַל תִּחְזֵר (את האבידה), כּוֹל יִשְׁמַע לוֹ? תִּלְמוּד לומר "אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֵת שְׁבֻתוֹתֵי תְּשֻׁמוֹרוֹ" כוּלְכֶם חִיבִין בְּכַבּוּדֵי (ואסור לבן להיטמא למתים או להימנע מהשבת אבידה, כשם שאסור לו לחלל שבת למרות ציווי אביו).

ברייתא נזיר מא ע"א

לא ניתן להעמיד שכונת הברייתא למחמר. כי אם נניח כך, היה לנו ללמוד מהברייתא שפוסקת ששמירת שבת דוחה את מלאכת מחמר שאין בו כרת את הכלל "עשה דוחה לא תעשה" (ולא ללמוד מכלאים וציצית, כנלמד בסוגייה הקודמת).

יכול יתירא אדם ממקדש? (ישתחוה לבית המקדש כדבר שבקדושה. תוס') תִּלְמוּד לומר "אֵת שְׁבֻתוֹתֵי תְּשֻׁמוֹרוֹ וְאֵת מִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ" נְאֻמָּה שְׁמִירָה בְּשֻׁבַת וְנְאֻמָּה מוֹרָא בְּמִקְדָּשׁ, מֵה שְׁמִירָה הָאֻמְרוּהָ בְּשֻׁבַת לֹא מִשְׁבֵּת אֲתָה מִתִּירָא אֲלֵא מִמִּי שֶׁהִזְהִיר עַל הַשְּׁבֻת אִף מוֹרָא הָאֻמְרוּהָ בְּמִקְדָּשׁ לֹא מִמִּקְדָּשׁ אֲתָה מִתִּירָא אֲלֵא (מתירא) מִמִּי שֶׁהִזְהִיר עַל הַמִּקְדָּשׁ.

ברייתא

לא ניתן לדחות את הלימוד מהברייתא בטענה שמצוות השבת היא חמורה ולא ניתן ללמוד ממנה לשאר העשין, כיוון שהברייתא בכיבוד אב ואם למדה משבת לשאר העשין (שמירת הכהן מטומאה והשבת אבידה) ולא חילקה בין שבת לשאר העשין.

ואי זו היא מוֹרָא מִקְדָּשׁ? לֹא יִכְנַס אָדָם בְּהַר הַבַּיִת בְּמָקְלוֹ בְּמִנְעָלוֹ בְּפִנְדָּתוֹ (חגורה שמטמין בה מעות) וּבְאֵבֶק שְׁעַל גְּבִי רַגְלָיו, וְלֹא יַעֲשֶׂנוּ קַפְנֻדְרִיא (ייקצר את דרכו דרך בית המקדש ועובר שם לא לשם עבודת המקדש) וְרִקִּיקָה מְקַל וְחוֹמֵר (על ארמון של אחשוורוש נאמר "כִּי אֵין לְבוֹא אֶל שַׁעַר הַמִּלָּךְ בְּלְבוּשׁ שֵׁק", אם בשק שאינו מאוס אסור לבוא לחצר המלך - ק"ו שאסור לרוקק בחצר בית המקדש, שרקיקה מאוסה לפני הקב"ה. ברכות סב ע"ב).

לא ניתן ללמוד מהברייתא של בניית בית המקדש בגלל שמלאכת הבנייה והסתירה בשבת הן "הכשר מצווה" למצוות בניית בית המקדש ויש הור"א שהעשה ידחה לא תעשה (שיש בו כרת) לכן צריכה הברייתא ללמוד שלא ידחה. אבל את מצוות ייבום ניתן לקיים בחליצה, ואין סיבה שהייבום ידחה את לאו "אחות אשתו" שהיא ערוה וממילא אין צורך בלימוד "עליה"!

ואין לי אֲלֵא בְּזִמְנֵי שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ קָיִים, בְּזִמְנֵי שְׁאֵין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קָיִים (איסורים שנמנו תקפים) מִנֵּין? תִּלְמוּד לומר "אֵת שְׁבֻתוֹתֵי תְּשֻׁמוֹרוֹ וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ" מֵה שְׁמִירָה הָאֻמְרוּהָ בְּשֻׁבַת לְעוֹלָם אִף מוֹרָא הָאֻמְרוּהָ בְּמִקְדָּשׁ לְעוֹלָם (אף שאינו קיים).

א. מהברייתא הלומדת מ"איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו" למדים שמצוות עשה שהיא הכשר מצווה (כמו מצוות בניית בית המקדש) דוחה לא תעשה שיש בו כרת.
ב. מהברייתא הלומדת מ"את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו" למדים שמצוות עשה שאיננה הכשר מצווה (כמו מצוות ייבום שניתן לקיים בחליצה) דוחה לא תעשה שיש בו כרת (ולכן צריך ללמוד את המילה "עליה").

הלימוד מהפסוק "את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו" מיועד למצוות יראת המקדש: א. יש לירוא מפני הקב"ה ולא מפני הבניין עצמו. ב. היא תקפה אף בזמן שביית המקדש אינו קיים, ולכן לא ניתן ללמוד מהפסוק עבור עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת.

הגמרא מנסה בפעם העשירית להוכיח את הכלל "עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת" מקיום מצווה המוטלת על ביד דין לשרוף את החייב מיתה שאינו דוחה איסור הבערת אש בשבת – משמע שבלא הלימוד העשה היה דוחה. תוך כדי הבאת הברייתא הגמרא עוצרת את הציטוט דנה במקור הלימוד שלה, ולאחר מכן היא מסבירה את התלבטות התנא בברייתא לפי שתי שיטות, לפי המסקנה ולפי הו"א.

תנא דבי רבי ישמעאל סנהדרין לה ע"ב

? השאלה "במה שונה מלאכת מבעיר שהתורה ייחדה לה פסוק?" נשאלה כבר על ידי התנאים, וענו שהדבר מלמד על כך שמלאכת מבעיר איננה חמורה כשאר המלאכות או שהיא מחלקת ללמדנו שחייב על כל מלאכה בשבת בפני עצמה, ומה נתקשו בכך בבית המדרש של רבי ישמעאל?

✓ רבא: הקושייה הינה ביטור המילה "מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם" בפסוק, הרי שבת היא מצווה שמוטלת על הגוף ללא קשר להיכן מושבו של האדם, והיא נוהגת בין בארץ ישראל ובית בחוצה לארץ, ולכן המילה "מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם" מיותרת.

תנא דבי רבי ישמעאל: "לא תבערו אש בכל מושבותיכם" מה תלמוד לומר? משום רבי ישמעאל: אמר תלמיד אחד, לפי שנאמר "וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת" (מצוות עשה להמית את חייבי המיתות) שומע אני בין בחול בין בשבת (בי"ד ממת) ומה אני מקיים (העונש האמור בשבת) "מחלליה מות יומת" בשאר מלאכות (שעושים בשבת) חוץ ממיתת בית דין (וממיתים בשבת), או אינו אלא אפילו מיתת בית דין (ושבת דוחה מיתת בי"ד) ומה אני מקיים "והומת" בחול ולא בשבת, או אינו אלא אפילו בשבת (חזרה לדיעה הראשונה שמיתת בי"ד דוחה שבת)?

תלמוד לומר "לא תבערו אש בכל מושבותיכם" ולהלן הוא אומר (בדיני רוצח) "והיו אלה לכם לחקת משפט לדורותיכם בכל מושבותיכם" מה מושבות האמורים להלן (ברוצח) גבית דין – אף מושבות האמורים כאן (בשבת) גבית דין (משמע שהתורה התכוונה בפסוק למיתת שריפה של בי"ד), ואמר רחמנא "לא תבערו" (ואסור לבי"ד לחמם את פתילת העופרת ששופכים לפיו של החייב).

✓ 1. הברייתא כשיטת רבי נתן שעונש מבעיר בשבת הינו כרת, ואין מחממים את העופרת בשבת של הנידון לשריפה מפני הכתוב "לא תבערו אש".

✓ 2. היה ברור לברייתא ש"מצוות עשה (חובת שריפת החייב) דוחה לא תעשה (מלאכת מבעיר) שיש בו כרת" ולכן לומדים מהפסוק "לא תבערו אש" שבי"ד אסור בשריפת החייב (משמע שעשה דוחה לא תעשה, ומצוות יבום דוחה לאו ערוה שיש בו כרת ולכן יש ללמוד מהמילה "עליה").

? הברייתא כשיטת רבי יוסי ולכן איסור מבעיר הוא לאו בעלמא, ואלמלא לימוד הברייתא מ"לא תבערו אש" היה ברור שחובת בי"ד להמית את החייב בשריפה גוברת על איסור מבעיר (ולא ניתן להוכיח ללא תעשה שיש בו כרת).

✓ גם לרבי יוסי בשריפת החייב בשבת יש "לא תעשה שיש בו כרת", כפי שאמר רב ששת שחימום העופרת הינה כבישול סממנים בשבת, ומלאכת בישול לכו"ע חייב כרת (רק לגבי מלאכת מבעיר סובר רבי יוסי שהיא מלאכה שאין בה כרת). וממילא יש לימוד מיוחד בברייתא שעשה דוחה ללא תעשה שיש בו כרת.

⚠ רב שימי בר אשי: הברייתא לא לומדת כנגד הכלל "עשה דוחה" (וממילא ניתן ללמוד שיש כזה כלל), אלא כנגד ק"ו שניתן היה ללמוד: 1. עבודת הקורבנות חמורה ודוחה את השבת. 2. כהן רוצח שנמצא בבית המקדש לעבוד בית דין לוקחים אותו למיתה, ואפילו אין שם כוהן אחר חוץ ממנו וברציחתו תדחה עבודת הקורבנות (הוס'), מהכתוב "מעם מזבחי תקחנו למוות". 3. אם שבת נדחית מפני קורבנות, וקורבנות נדחים מפני חובת בי"ד להרוג – ק"ו שחובת בי"ד להרוג תדחה את איסור השבת! קמ"ל "לא תבערו".

? לפי הסברו של רב שימי בר אשי מהי כוונת הברייתא "או אינו אלא אפילו מיתת בית דין", מה יש לדון האם מיתת בי"ד אינו דוחה את איסורי שבת, הרי ברור ההיפך מק"ו: מיתת בי"ד דוחה את איסורי השבת!

✓ יש צד שמיתת בי"ד אינו דוחה את איסור השבת, ממת מצווה. קבורת מת מצווה דוחה את עבודת הקורבנות (כהריגת כהן רוצח) ואעפ"כ אינה דוחה את השבת, לכן הברייתא לא מקבלת לימוד ממקורות אחרים לכאן ולכאן.

לאחר שהתנא בברייתא קבע שלא ניתן ללמוד, הוא ממשיך "או אינו אלא אפילו בשבת", וכוונתו: ניתן ללמוד שקבורת מת מצווה דוחה שבת מק"ו: 1. עבודת הקורבנות חמורה ודוחה את השבת. 2. עבודת הקורבנות נדחית מפני מת מצווה, כנלמד "ולאחתו לא יטמא להם במתם" כהן לא נטמא לאחותו אבל למת מצווה הוא נטמא גם אם בכך תבטל עבודתו במקדש. 3. אם שבת נדחית מפני קורבנות, וקורבנות נדחים מפני קבורת מת מצווה – ק"ו שקבורת המת תדחה את איסור השבת! קמ"ל "לא תבערו", כפי שמיתת בי"ד אינה דוחה את השבת כך קבורת מת מצווה אינו דוחה את השבת.

ברייתא שבת ע"א

[ממצוות התורה "לא תעשה כל מלאכה" לומדת המשנה שכל מלאכה שנעשתה במשכן – נאסרה בשבת, ובכלל זה מלאכת מבעיר, שנעשתה לבישול הסממנים. בנוסף, נאמר בתורה "לא תבערו אש בכל מושבותיכם גיום השבת". בשאלה מה נתייחד איסור מבעיר שהתורה ייחדה לו פסוק נחלקו התנאים:]

הבערה ללא יצתה (התורה לימדה שמבעיר יוצא דופן מכל המלאכות שהוא רק לאו ואינו כרת) דבירי רבי יוסי, רבי נתן אומר: לחלק (התורה לימדה כלל, שכשם שמלאכת מבעיר בפני עצמה כך כל ל"ט מלאכות מחולקות בפני עצמן, ואם עשה כמה מלאכות בהעלם אחד מתחייב על כל אחת ואחת, ולא רק הידיעה ביניהן מחלקת בין האיסורים)

הברייתא מבית מדרשו של רבי ישמעאל מורה שמצוות המתת ב"ד אינו דוחה שבת, כמוכח מהייתור המילה "מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם" בפסוק "לֹא תִבְעְרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם". הגמרא דחתה את ההוכחה שהברייתא מכוונת בלימודה כנגד הכלל "עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת" ומורה שהברייתא מכוונת כנגד הו"א ללמוד ק"ו מכהן רוצח (והמתת ב"ד דוחה את איסורי השבת) או ק"ו מקבורת מת מצווה (והמתת ב"ד אינה דוחה את איסורי השבת). כעת הגמרא מקשה לפי ההנחה הראשונית שהברייתא דורשת כנגד הכלל, כיצד נבאר אותה?

לפי ההבנה הראשונית שכוונת התנא דבי רבי ישמעאל ש"עשה (מצוות המתת ב"ד בשריפה) דוחה לא תעשה שיש בו כרת (איסור מבעיר בשבת)", ולכן יש ללמוד במיוחד "לא תִבְעְרוּ" – שמצוות המתת ב"ד אינה דוחה שבת, כיצד יוסברו ההתלבטות של התנא בברייתא?

כך פירוש הברייתא:

1. "ומה אָני מְקַיִים מִחֻלְיָה מוֹת יוֹמֵת"? בְּשָׂאֵר מְלֹאכוֹת חוּץ מִמִּיתַת בֵּית דִּין – מצוות המתת ב"ד דוחה את איסורי השבת, לאור הכלל "עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת" (ודין חילול שבת שהוזכר בפסוק נוגע לשאר המלאכות בשבת, אבל לא בהמתת ב"ד. לכן יש צורך בלימוד מ"לא תִבְעְרוּ").

2. חזר התנא מדעתו וטען: הכלל "עשה דוחה לא תעשה" הוא בלא תעשה רגיל, אבל לא תעשה של איסור כרת כמלאכת מבעיר בשבת מהיכן נלמד שגם לא תעשה זה נדחה מפני העשה? (וממילא המתת ב"ד אינו דוחה את השבת).

3. חזר התנא ואמר: בכלל "עשה דוחה לא תעשה" הלא תעשה חמור מן העשה (שהעובר ולא מקיים את העשה אינו לוקה והעובר בלא תעשה לוקה או בכרת), ולמרות שהעשה "קל" הוא דוחה את הלא תעשה "החמור", מכאן ניתן ללמוד שלא משנה דרגת חומרתו של לא תעשה, האם הוא קל שאין בו כרת או חמור שיש בו כרת, בכל מקרה העשה ידחה אותו. לכן העשה המתת ב"ד ידחה לא תעשה חמור של איסור מבעיר בשבת? ת"ל "לא תִבְעְרוּ" שהמתת ב"ד לא דוחה את איסור השבת.

ביאור דברי הברייתא:

הברייתא	ביאור לאור ההור"א	ביאור לאור למסקנה
תנא דבי רבי ישמעאל: "לא תִבְעְרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם" מה תלמוד לומר?	רבא: המילה "מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם" מיותרת, כיוון ששבת הינה מצוות הגוף שאיננה תלויה במושבו של האדם, לכן מה היא באה ללמד?	
ומה אָני מְקַיִים מִחֻלְיָה מוֹת יוֹמֵת" בְּשָׂאֵר מְלֹאכוֹת חוּץ מִמִּיתַת בֵּית דִּין (משמע שהמתת ב"ד דוחה שבת)	מהכלל "עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת" לומדים שחילול שבת לא חל על ב"ד שהמית, כיוון שהמתת ב"ד דוחה שבת.	המתת כהן רוצח חמורה מעבודת הקורבנות ועבודת הקורבנות חמורה משבת – ק"ו שתהא המתת ב"ד חמורה משבת
או אינו אֵלָא אֶפִּילוּ מִיתַת בֵּית דִּין וְמָה אָני מְקַיִים "וְהוֹמֵת" בְּחוּל וְלֹא בְּשִׁבְתָּ (משמע שהמתת ב"ד אינה דוחה שבת)	דווקא הכלל "עשה דוחה לא תעשה" נוגע ללא תעשה רגיל, אבל איסור שבת (מבעיר לדעת רבי נתן ומבשל לדעת רבי יוסי) לא נדחה מפני העשה.	קבורת מת מצווה חמורה מעבודת הקורבנות, אך איננה חמורה משבת – לכן המתת ב"ד לא תהא חמורה משבת.
או אינו אֵלָא אֶפִּילוּ בְּשִׁבְתָּ (משמע שהמתת ב"ד דוחה שבת)	הכלל "עשה דוחה לא תעשה" חל בין בלא תעשה חמור כשבת ולא תעשה קל ככלאים, לכן המתת ב"ד דוחה את השבת החמורה.	מהיכן נלמד שקבורת מת מצווה חמורה משבת? קבורת מת מצווה חמורה מעבודת הקורבנות ועבודת הקורבנות חמורה משבת – ק"ו שקבורת מת מצווה חמורה משבת.
תלמוד לומר "לא תִבְעְרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם"	למרות הכלל – מהפסוק למדים שאין דוחה המתת ב"ד את איסור השבת.	כיוון שלא ניתן ללמוד מכהן רוצח את קבורת מת מצווה – יש ללמוד מהפסוק שאין דוחה המתת ב"ד את השבת, וכן הדין שקבורת מת מצווה לא דוחה את השבת.